

สรุปการประชุมเวทีพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ
โครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตก ปี 3
วันที่ 25 เมษายน 2560 เวลา 09.30 – 17.40 น.

ณ ห้องประชุมประเสริฐ บุญสัมพันธ์ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วม

1. นางทองคำ	เจือไทย	นักวิจัยท้องถิ่นชุมชนตำบลแหลมใหญ่
2. ดร.อุษา	เทียนทอง	สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน สมุทรสงคราม
3. นางชมพูนุช	แย้มสรวล	สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน สมุทรสงคราม
4. นท.ทวี	เชื้อชูชาติ	ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม
5. อาจารย์อำพร	ทองนุช	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
6. นางปิ่นนิตดา	วงศ์ภูมิ	พัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดสมุทรสงคราม
7. ผศ.ดร.จิตติมา	เวชพงศ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
8. นายชนม์สวัสดิ์	ฉิมเชื้อ	ทีมท่าคาเรียนเจอร์
9. นางปิยาภรณ์	มันตะจิตร	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
10. นายกิตติรัตน์	ปลื้มจิตร	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
11. นางอุบลวรรณ	ปลื้มจิตร	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
12. นางสาววรรณธวัช	พูนพาณิชย์	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
13. นางสาววิมล	ไบสนธ์	ทีมคิดค้นคว้าว้า
14. นายศิริเชษฐ์	พรหมรอด	ทีมคิดค้นคว้าว้า
15. นางสาวสุวิภา	ตรีวิมลรัตน์	ทีมคิดค้นคว้าว้า
16. นายวิรัช	เอี่ยมปลัด	พี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท
17. นายชินนวัฒน์	มณีศรีข้า	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
18. นายคำณ	นิ่มอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
19. นายอรรถชัย	ณ บางช้าง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
20. นายสถาพร	โพธิ์ไพโรศรี	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
21. นายนฤวัต	แช่ตัน	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
22. นางสาววันนิตดา	สุขชาติ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
23. นางสาวพวงทอง	เม็งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

นายชินวัฒน์ มณีศรีขำ ผู้บริหารโครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตก ปี 3 กล่าว
แนะนำทีมคณะกรรมการที่เข้าร่วมพิจารณาโครงการ ดังนี้

- นท.ทวี เชื้อชูชาติ ประธานสภาวัฒนธรรมและประธานสภาผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม
- นางปิยาภรณ์ มั่นพะจิตร ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- ผศ.ดร.ธิดิมา เวชพงศ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- นายวิรัช เอี่ยมปลัด พี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท
- อาจารย์อำพร ทองนุช รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม (อดีตข้าราชการครู เกษียณวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา)
- นางปิ่นนิตดา วงศ์ภูมิ พัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์จังหวัดสมุทรสงคราม
- ดร.อุษา เทียนทอง ผู้อำนวยการสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนจังหวัดสมุทรสงคราม
- นางทองคำ เจือไทย นักวิจัยท้องถิ่นชุมชนตำบลแหลมใหญ่

กระบวนการในวันนี้ จะเน้นพี่เลี้ยงเป็นผู้นำเสนอโครงการ เพื่อให้พี่เลี้ยงเข้าใจ และนำข้อเสนอแนะจาก
คณะกรรมการไปไต่ชน้องและพี่เลี้ยงชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นการตรวจสอบถึงความเข้าใจของพี่เลี้ยง โดยมีการแบ่งออกเป็น
2 ห้อง แต่เนื่องจากคณะกรรมการบางส่วนติดภารกิจช่วงเช้า จึงขอเริ่มกระบวนการไปก่อน

จากนั้นนายคำณ นิมอนงค์ พี่เลี้ยง ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม นำเสนอภาพรวมกระบวนการดำเนินงานโครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตก ปี 2 ว่า โดยเสียงสะท้อนจากน้องเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เช่น น้องโครงการไทยรัฐจากเด็กเกรเป็นเด็กที่หันมาทำได้หลายอย่าง และเป็นพิธีกรนำเสนอต่อหน้า ผวจ. น้องอ้อมจาก วชท.ราชบุรี ทีมจักสาน กล้าแสดงออกและได้เป็นประธาน อกท. น้องหญิง ทีม art imagine เปลี่ยนแปลงตนเอง เป็นกำลังใจในการทำกิจกรรม และทำงานโครงการต่อจนสำเร็จ น้องอ้นทีมถาวรานุกุลเป็นยุวศิลปินสมุทรสงครามและรับจ้างเสริมฟ้ออาหารควบคู่กับการเรียน เมื่อผ่านกระบวนการทำให้น้องมีความสุขมากจากการทำโครงการและแบ่งเวลาทำงานได้อย่างสมดุล น้องต้นน้ำจากทีมเปลือกมะพร้าว เปลี่ยนแปลงตนเองเป็นคนยอมรับความคิดเห็นเพื่อนและชวนเพื่อนทำกิจกรรม น้องแอลจากทีม PNDs มีการทำงานยกระดับต่อเนื่องในปี 3 ดังนั้นการดำเนินงานในปี 3 ยังคงมีแนวคิดและความเชื่อที่ว่า เด็กและเยาวชนไม่ใช่ต้นเหตุของปัญหา เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาและลุกขึ้นมาเป็นพลกำลังของชุมชนได้ และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนำมาสู่การจัดการปัญหาชุมชนได้ทั้งในระดับเด็กและเยาวชน และผู้สูงอายุได้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สำหรับตนเองมีการเชื่อมโยงเอาความรู้ทางทฤษฎีมาจับเพื่อวิเคราะห์กลไกการทำงาน จึงต้องนำบทเรียนการทำงานในปีที่ 2 และปรับใช้ในการทำงานในปีที่ 3 ต่อไป ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

จากนั้นนางปิยาภรณ์ มั่นตะจิตร์ กล่าวว่า การเปิดพื้นที่ให้น้องทำกิจกรรม ไม่เพียงแต่ให้น้องลงไปทำกิจกรรมเท่านั้น แต่โครงการนี้ช่วยให้น้องได้ลงไปเรียนรู้ปัญหาร่วมกับชุมชน พื้นที่ที่ชุมชนได้เห็นตัวตน พ่อแม่รับทราบ และได้แสดงศักยภาพ เป็นพื้นที่ที่ผู้ใหญ่กับเด็กมีความสัมพันธ์ร่วมกัน กรณีเรื่องเล่าของเด็กทั้งหมดนั้นช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ สำนึกพลเมืองจากการเกี่ยวพันกับคนในชุมชน และเกิดความสัมพันธ์กับเด็กกลุ่มหลังในการทำงานร่วมกับผู้สูงอายุ คนทั้ง 2 วัยได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นคุณค่าสำคัญของโครงการที่เน้นการยอมรับเด็ก

นายคำณ นิมอนงค์ นำเสนอต่อว่า วิสัยทัศน์ของโครงการ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านเรื่องราวท้องถิ่น สร้างเยาวชนให้เป็นผู้นำที่มีจิตสาธารณะ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและเติบโตเป็น และพลเมืองที่มีคุณภาพ เป้าหมายหลักของโครงการ คือ สร้างกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคม สร้างความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีจิตสาธารณะให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ (Active Citizen) ซึ่งดูตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกระบวนการ – หลังจากดำเนินงานเสร็จสิ้น นอกจากนี้ในกระบวนการพัฒนาโครงการได้ชวนน้องที่ผ่านการดำเนินงานต่อเนื่องมา 3 ปี ช่วยกันโค้ชโครงการให้น้องในปีนี้ด้วย

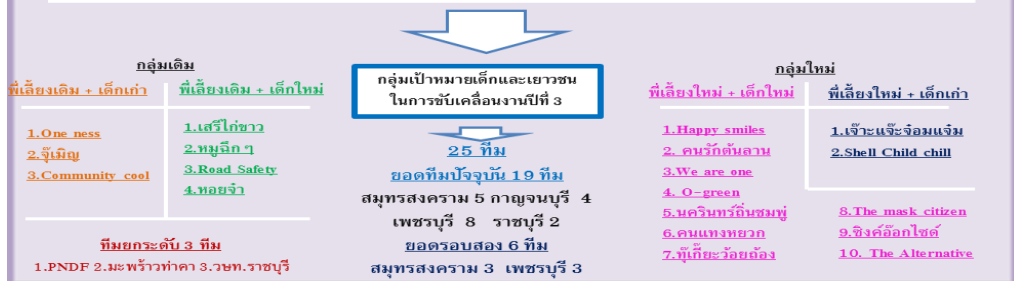
โครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตก ปี3

วัตถุประสงค์

- เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนผ่านการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง
- สร้างและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชน
- จัดทำฐานข้อมูลและเชื่อมเครือข่ายคนทำงานด้านเด็กและเยาวชน
- ยกกระดับความรู้และสรุปบทเรียนจากการขับเคลื่อนโครงการเพื่อนำไปสู่การสร้างสำนักพลเมือง

สิ่งที่อยากเห็นจากเด็กและเยาวชน

- เกิดสำนักความเป็นพลเมือง
- เกิดจิตอาสา / เห็นคุณค่าของตนเอง
- รู้จักชุมชนและสังคมของตน (บ้านเกิด)
- เข้าใจสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและตนเอง / ลูกขึ้นมาพร้อมแก้ไขปัญหามาตามความสามารถ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการในปีที่ 3 จำนวน 25 โครงการ หลังจากทำกิจกรรมนับ 1 – 2 มีทีมที่ส่งข้อเสนอโครงการจำนวน 19 โครงการ ที่ผ่านการพัฒนาโครงการ ประกอบด้วย

- ทีมเด็กและพี่เลี้ยงเดิม จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ ทีม oneness ทีม จูเมียนู และทีม community cool
- พี่เลี้ยงเดิมและเด็กใหม่ จำนวน 4 โครงการ ได้แก่ ทีม เสรีไก่ขาว ทีม หมูฉีกๆ ทีม road safety ทีม หอยจ๋า
- พี่เลี้ยงใหม่และเด็กใหม่ ได้แก่ ทีม Happy smile ทีม คนรักต้นลาน ทีม we are one ทีม O-green ทีม นครินทร์ถิ่นชมพู ทีม คนแหงหยวก ทีม ทุ้เกียะว้อยถ้อง ทีม The mask citizen ทีม ชิงค์ออกไซด์ และทีม The alternative
- พี่เลี้ยงและเด็กเก่า ได้แก่ ทีม เจ๊าะแจ๊ะจ๋อมแจ๋ม ทีม shell...chill...chill

กระบวนการค้นหาทีมงาน ผ่านการเชิญชวนน้องใหม่ที่สนใจเข้าร่วมเวทีมหกรรมการเรียนรู้ปี 2 มาเข้าร่วมกิจกรรม นับ 1 จะมีการทีมใหม่ 10 โครงการมาทำกระบวนการก่อน ครั้งที่ 2 เป็นทีมเก่าและทีมเครือข่ายในการจัดกิจกรรม 14 โครงการ ในส่วนของทีมมหาวิทยาลัยศิลปากร 2 ทีม จัดกิจกรรมในครั้งที่ 3 โดยมีการจัดกิจกรรมนับ 1 ร่วมกับกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผลงานโครงการในปีที่ 2 และเชิญชวนน้องๆ ในมหาวิทยาลัยมาสมัครเข้าร่วมโครงการ นับ 1 เมื่อจบขั้นตอนการพัฒนาโครงการแล้ว มีทีมที่สนใจส่งข้อเสนอโครงการเข้าสู่การพิจารณาโครงการวันนี้จำนวน 19 โครงการ จากทีมน้อง ๆ ที่สนใจเข้าร่วมในช่วงแรกรวมทั้งสิ้น 26 ทีม เมื่อผ่านกระบวนการทำกิจกรรมนับ 2 แล้ว ที่ผ่านเกณฑ์ในการคัดเลือกสำคัญ คือ มีเด็กและเยาวชน 5 คน พี่เลี้ยง 1 คน สามารถเข้าร่วมกิจกรรมโครงการได้ทุกครั้ง มีพื้นที่ดำเนินการอยู่ไม่ห่างจากที่ตั้งเกิน 5 กม. (กรณีพื้นที่เกิน 5 กม. ต้องสามารถอธิบายได้ว่า จะสร้างความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมอย่างไร)

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการ

เมื่อจัดกลุ่มเยาวชนตามประเด็นประกอบด้วยโครงการต่างๆ ใน 4 ประเด็น ดังนี้

ศิลปวัฒนธรรม	ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	เกษตรกรรมและการประกอบอาชีพ	อาสาสมัคร
1. Happy Smiles – ประวัติศาสตร์กับความสุขที่บ้านหนองโสน 2. ทีม Tradition (ทีมจู๊เมิญ) – นาน้องเรียนรู้วิถีจู๊เมิญและวัฒนธรรมชาวมอญ 3. กทลีชนคนแหงหยวก – โครงการส่งเสริมการเรียนรู้การแหงหยวกภายในโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี 4. ทุ้เกียะว้อยถ้อง (นกการเวก) –	5. คนรักขัณฑ์ลาน – "รักษ์" ต้นลานบ้านเรา 6. WE ARE ONE – รวมพลังอนุรักษ์ป่าสนสองใบ 7. Oneness – โครงการบริหารจัดการน้ำที่เชื่อมโยงกับการจัดการขยะในชุมชน 8. Shell...Child...Ch ill – ระบบนิเวศมหัสจรรย์ของหอยแครง 9. หอยจำ – ผู้สร้างประโยชน์จากเปลือก	10. เสรีไก่ขาว – ไก่ปลอดยาปฏิชีวนะสำหรับผู้บริโภค 11. O-green คนดีศรีส้มโอ – ส้มโอขาวใหญ่ 12. เจ้าแฉะจ๋อมแจ้ม – ร่วมรวมรู้สู้เปลือกมะพร้าว 13. นครินทร์ถิ่นชมพู – ศึกษาและหาแนวทางอนุรักษ์ชมพูเพชรสายรุ้ง 14. The Alternative – ทางเลือกใหม่ของการปลูกผักกินใบ 15. หมูฉีกๆ – เพิ่ม	17. Road Safety – โครงการการปลูกจิตสำนึกความปลอดภัยบนท้องถนนให้กับเยาวชนและคนในชุมชนตำบลเขาชะจุ่มอำเภอโพธารามจังหวัดราชบุรี 18. Commu Cool – English for child 19. Themask citizen – สื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้สู่โรงเรียนบ้านโป่งเจ็ด

อนุรักษ์สืบสานภาษา และประเพณีท้องถิ่น	หอยแมลงภู่	มูลค่าของหมูที่เลี้ยง จากถ่านไบโอชาและ น้ำส้มควันไม้ 16.ซึ่งคือออกไซด์ – วิทย์ าศาสตร การเกษตรเพื่อ เกษตรกรปลูกพืชกิน ผล	
--	------------	---	--

ปัญหาที่พบ จากการขับเคลื่อนกิจกรรม

- เงื่อนไขของสถานศึกษาที่สนใจส่งเยาวชนเข้าร่วมเมื่อดำเนินกิจกรรมนอกพื้นที่จังหวัดจะต้องทำเรื่องนำเสนอขออนุญาตเขตพื้นที่การศึกษาเรื่องการขออนุญาตเดินทาง เมื่อดูโปรแกรมการดำเนินงานบางพื้นที่จึงไม่ขอเข้าร่วม
- ช่วงเวลาในการปิดภาคการศึกษาของระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาไม่ตรงกัน โดยเด็กอุดมศึกษาต้องออกฝึกงานร่วมด้วย ทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง
- การเขียนข้อเสนอโครงการส่ง เขียนสื่อสารไม่เข้าใจ ระดับอุดมศึกษาจะไม่ลึกซึ้ง และลงทำกิจกรรมในพื้นที่มีข้อจำกัดสูง ซึ่งเมื่อดูเอกสารโครงการในวันนี้จะต้องมีการเพิ่มเติมรายละเอียดและทำความเข้าใจจากทีมโค้ช ประกอบความเข้าใจร่วมด้วย

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ ให้ผู้เข้าร่วมแนะนำตัว ซึ่งนางสาวบัวนัตตา สุขชาติะ ทีมหลากสี เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ในศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม และนายชนม์สวัสดิ์ ฉิมเชื้อ ทีมท่าคาเรนเจอร์ เข้ารับการฝึกงานระหว่างการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พร้อมทั้งกล่าวว่า ในการนำเสนอข้อเสนอโครงการในวันนี้ พี่เลี้ยงจะนำเสนอโครงการแทนทีมเยาวชน เนื่องจากตัวโครงการต้องการพัฒนากลไกพี่เลี้ยงชุมชน ทีมโค้ช และกลไกพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด เป็นกลไกผู้ใหญ่ในจังหวัด วัตถุประสงค์ คือ คณะกรรมการได้เรียนรู้การทำงานของชุมชน และทีมโค้ชต้องลงไปเรียนรู้กับน้องเยาวชนในพื้นที่ เพื่อให้มีการพัฒนาตัวเองไปพร้อมกับน้องเด็กและเยาวชน เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก และทีมโค้ชจะต้องนำข้อเสนอแนะไปปรับข้อเสนอโครงการร่วมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละทีม สร้างความเข้าใจเชื่อมโยงกับเด็กและเยาวชนต่อไป

จากนั้นแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ห้องย่อย ดังนี้

- ห้องที่ 1 มี นท.ทวี เชื้อชูชาติ นางปิยะภรณ์ มั่นตะจิตร์ ผศ.ดร.ธิดิมา เวชพงศ์ และดร.อุษา เทียนทอง เป็นคณะกรรมการ จำนวน 9 โครงการ
- ห้องที่ 2 มีนายวิรัช เอี่ยมปลัด อาจารย์อำพร ทองนุช นางปิ่นนัตตา วงศ์ภูมิ และนางทองคำ เจือไทย เป็นคณะกรรมการ จำนวน 10 โครงการ

รายละเอียดข้อเสนอแนะจากโครงการต่างๆ สรุปได้ดังนี้

โครงการ	ทีม	ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ
โครงการร่วมรวมรู้สู้ เปลือกมะพร้าว	เจ้าแะแจ๊ะจ๋อมแจ๋ม	● ควรมีการเสริมทักษะในการชวนพูดคุยให้กับเด็กและเยาวชน โครงการนี้เป็นการเพาะกล้าพันธุ์ เป็นการฝึกทักษะของเด็กให้เข้าไปทำงานกับผู้ใหญ่ เป็นวิถีของสังคม ให้ครอบครัวกับชุมชนรับผิดชอบร่วมกัน หันมาพูดคุยร่วมกันทั้งในเรื่องอยู่กินและทำอะไร และเมื่อดำเนินการได้ จะเกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อไปได้ เป็นการก่อเกิดเรื่องดีๆ ในสังคม ● เราจะนัดหมายในพื้นที่ให้เข้ามาทำกิจกรรมได้อย่างไร รวมทั้งมีกระบวนการทำงานอย่างไร ที่ไม่ส่งผลกระทบให้ชาวบ้านร้องเรียนเหมือนช่วงที่ผ่านมา เช่น ถ่ายรูปสถานการณ์ปัญหาส่งไปจังหวัด ● การทำความเข้าใจกับผู้ใหญ่ จะช่วยฝึกให้เด็กรู้จักเข้าหาผู้ใหญ่ และส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์จากเปลือกมะพร้าว เช่น ผลิตภัณฑ์เปลือกมะพร้าวไผ่ล่อยที่ลดควัน เป็นต้น ● ประสบการณ์ที่ผ่านมาการนำเปลือกมะพร้าวไปใช้ประโยชน์หลากหลาย ซึ่งมีการจัดการในอดีตอย่างไร สัดส่วนปริมาณของมะพร้าวที่ขายลูกกับการแปรรูปมีจำนวนเท่าไรเชื่อมโยงสู่การจัดการ ดังนั้นหากนำการจัดการขยะมาจับ การใช้ reuse โดยการใช้ขยะมะพร้าวได้ แต่ปริมาณไม่ลดลงมากนัก ส่วน recycle มีการใช้ใหม่ เช่น ที่นอน อัดขึ้นรูปเป็นกระถาง เป็นต้น ซึ่งจะต้องหาทางออกที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อให้โครงการสำเร็จในเชิงผลลัพธ์ ซึ่งต้องหากลไกจากภายนอกมารับซื้อใน

		เชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมได้ ช่วยเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ และส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ปัญหาได้อย่างไร เช่น การไหลเวียนของน้ำ เป็นต้น
โครงการศึกษาและหาแนวทางอนุรักษ์ชมพู่เพชรสายรุ้ง	นครินทร์ถิ่นชมพู่	● การอนุรักษ์ไว้เป็นเรื่องดี และมีข้อมูลที่เกษตรจังหวัดเพชรบุรี สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ แต่อาจจะไม่ลึกซึ้งเท่ากับเด็กท้องถิ่นที่ ช่วยปลูกสำนึกให้ลูกหลานได้เข้าใจ และเกิดความภาคภูมิใจ รวมทั้งต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกร เกษตรอินทรีย์เพื่อเป็นจุดขายสำคัญ มีชมรมคลังสมองเพชรบุรีที่ทำเรื่องนี้อยู่ เด็กสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ ● จะทำอะไรให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลเพื่อเชื่อมโยงสู่ไทยแลนด์ 4.0 จะทำอะไรให้เก็บผลิตภัณฑ์ที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ได้ อาจจะให้เกษตรกรคิดเพื่อให้ชมพู่เพชรสายรุ้งคงอยู่ต่อไป เด็กจะได้เรียนรู้เชิงอุตสาหกรรมได้ น้องอาจจะเกิดเป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ได้ เพื่อคุมสายพันธุ์การผลิต เป็นการเรียนรู้ร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย ● วัดอุปประสงค์ข้อ 1 สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 ได้ การศึกษาแบบเดิมไม่ได้ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศไม่เหมือนเดิม จะทำอะไรให้เกิดการเก็บรวบรวมข้อมูลในอดีตมาเปรียบเทียบกับปัจจุบัน เพื่อผสมผสานเทคโนโลยีเข้าไปจับภูมิปัญญา และนำไปปรับใช้กับการดูแลชมพู่เพชรสายรุ้ง เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้เห็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญในการคงอยู่ของชมพู่เพชรสายรุ้ง รักษาคุณภาพ และสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียอย่างไร (การถ่ายรูป เรื่องราว) เป็นเรื่องที่ทำหาย เช่น ออกผลผลิตในระยะเวลาสั้นลงกว่าในอดีต เป็นต้น ● ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีมานานแล้ว ปัญหาที่พบ คือ คนขาย ซึ่งจะต้องอธิบายอย่างไรให้เห็นคุณค่า วิธีการแก้ไข คือ การเปิดสวนให้เข้าไปซื้อในสวน ขายทั้งการทำสวน และวิธีการผลิต ชาวสวนต้องปรับตัว ช่วยยกระดับเจ้าของสวนให้มากขึ้นกว่าการขายของให้พ่อค้าคนกลางเท่านั้น เป็นการยกระดับคุณค่าของเจ้าของสวนชมพู่เพชรสายรุ้ง และยึดโยงแนวคิดของเด็กรุ่นใหม่ที่จะหันมาสนใจการทำอาชีพเกษตรกรรม ส่วนสายพันธุ์สามารถทำได้ แต่ไม่สำคัญมากนัก เนื่องจากของเดิมยังสร้างมูลค่าสูงอยู่ได้เหมือนเดิม ช่วยสร้างจิตสำนึกพลเมือง
โครงการส่งเสริมการเรียนรู้การแทงหยวกภายในโรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี	กทลีชนคนแทงหยวก	● ชื่อทีมหมายความว่าอย่างไร และในจังหวัดสมุทรสงครามเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จบอกว่าให้อนุรักษ์การแทงหยวกไว้ เราควรทำโครงการกับชุมชนภายนอกโรงเรียนด้วย เพื่อช่วยเผยแพร่และสืบทอดความรู้ได้ ● ลายที่ไม่ถูกสงวนไว้กับชนชั้นสูงสามารถสร้างสรรค์เป็นงานฝีมือได้ เช่นเดียวกับการแกะสลักผลไม้ ในหลักสูตรสามารถทำได้ในช่วงนโยบาย

		ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รวมทั้งหากนำการแทงหยวกไปใช้ในการจัดดอกไม้หน้าศพ ● กระบวนการทำงานอยู่ในโรงเรียน เป็นเรื่องที่เป็นจริงได้ เมื่อเด็กแทงหยวกเป็นก็จะสามารถไปสอนเด็กต่อไปได้ อาจจะเข้าไปในโรงเรียนประถมศึกษาก็ได้ ไม่ควรเปรียบเทียบความรู้จากในอินเทอร์เน็ตกับภูมิปัญญาได้ เพราะว่าอาจจะไม่เหมือนกัน เด็กต้องรู้ว่ามี ความแตกต่างอย่างไรระหว่างการเรียนรู้จากครุภูมิปัญญากับอินเทอร์เน็ตผ่านการลงมือทำ ● หากงานศิลปะใดไม่ได้ใช้จะถูกลดคุณค่าลง ทั้งจากในงานอวมงคล เป็นของสูง ทำให้มีข้อจำกัดในการเข้าถึง และสืบทอดยาก เพิ่งจะนำมาถ่ายทอดให้กับคนนอก เมื่อเปรียบเทียบกับงานหัตถ์เทียนพรรษาค้น เข้าถึงและสืบทอดได้ทั้งการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นงานแทงหยวกจะต้องแยกศิลปะออกจากงานพิธีกรรมให้ได้ เช่น การถ่ายทอดงานแทงหยวกเพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างอาชีพ ฝึกสมาธิ เป็นต้น และงานแทงหยวกจะเข้าไปอยู่ในรูปแบบอื่นได้หรือไม่ ผลลัพธ์อาจจะไม่คุ้มค่ากับเด็กและเยาวชน เด็กอาจจะเสียกำลังใจได้
โครงการอนุรักษ์สืบสาน ภาษา และประเพณีท้องถิ่น	ทุ้เกียะ ว้อยถ้อง (นกกการเวก)	● ขอให้ตัดวิธีการในข้อ 5 และ 6 ออก เพราะว่ายิงพูดไม่ได้ ไม่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งผลที่คาดว่าจะได้รับจะเกิดจิตสำนึกได้อย่างไรเมื่อเด็กยังต้องหาแนวทางการอนุรักษ์ ขอให้แก้เป็นการค้นหาแนวทางการอนุรักษ์ภาษา และประเพณีแทน เนื่องจากระยะเวลาดำเนินการไม่เพียงพอ ● โครงการกับข้อเท็จจริงไม่สอดคล้องกัน ● นื่องๆ จะพูดได้ก่อน เพื่อกล้าที่จะสื่อสารกับน้องในชุมชนให้กล้าที่จะลุกขึ้นมาพูดภาษากะเหรี่ยง ● การพัฒนาโครงการช่วยให้ลงเรื่องประเพณีนี้สอนเรื่องเป็นคนได้อย่างไร เพื่อสืบทอดสู่สำนักพลเมือง ที่ผ่านมามีเด็กไม่ได้เรียนรู่ว่าทำประเพณีไปเพื่ออะไร หากเด็กเข้าร่วมเรียนรู้และถอดรหัสออกมาได้ เช่น เวียนศาลาช่วงสงกรานต์และออกพรรษา เพื่อต้องการดึงเด็กเข้าวัด รู้จักพระพุทธศาสนา การกินข้าวห่อในช่วงปีใหม่จะต้องกลับมากินข้าวบ้าน ถ้าไม่มาถือว่าลืมตัวตนเอง การไหว้สาหมูบ้านเพื่อนิกถึงบรรพบุรุษ เป็นต้น สิ่งที่ได้เด็กสามารถทำได้ คือ การนำเพลงกล่อมเด็ก / นิทานมาถอดภาษาพูดและหาความสำคัญของเรื่องราวเหล่านั้น ใช้ภาษากะเหรี่ยงเข้าไปจับผ่านการใช้คำสำคัญ และสามารถดำเนินงานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดของโครงการ จากการพูดคุยกับเด็กควรเขียนลงไปข้อเสนอโครงการด้วยว่า “เด็กกะเหรี่ยงอายุที่จะพูดภาษา” เพื่อให้เห็นความสำคัญของสถานการณ์ปัญหา และหากจะเข้าถึงเรื่องนี้จะต้องลดตัวตนลงมา ทั้งในมุมของกะเหรี่ยงมองกันเองและคนภายนอกมองกะเหรี่ยง

โครงการระบบนิเวศ มหัศจรรย์ของ หอยแครง	Shell...child...ch ill	● ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ การต่อยอดและยกระดับหอยแครง โดยการเล่าเรื่องราวของหอยแครงที่อยู่ในระบบนิเวศที่ได้อย่างไร ● สรุปว่าเด็กรู้จักบ้านของเขาแค่ไหน อย่างไร ระบบนิเวศคืออะไร เรียนรู้วิถีชีวิตหอยแครงอย่างไร ต้องใช้ภูมิปัญญากับระบบนิเวศอย่างไร ต้องเรียนรู้เรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อนำข้อมูลระบบนิเวศที่เหมาะสมไปเผยแพร่ เช่น พื้นที่เลี้ยงหอยแครง ปริมาณหอยที่ปล่อยในพื้นที่ สภาพน้ำที่เลี้ยง เป็นต้น มีเครื่องบ่งชี้อย่างไรในการทำให้หอยแครงตาย ซึ่งเด็กต้องมีคำถามที่ไม่สร้างความขัดแย้งและค้นหาปัญหาที่เป็นจริงในพื้นที่ เช่น แหล่งของน้ำเสียที่ไหลลงมาในพื้นที่ เป็นต้น หากจะเรียนรู้วิธีการเลี้ยงหอยแครงสามารถเรียนรู้เรื่องนี้ได้ และสามารถนำไปต่อยอดที่ไม่ซ้ำเรื่องเดิมที่ผู้ปกครองทำอยู่ เช่น การชดเชยเมื่อหอยตายโดยมีข้อมูลประกอบถึงสาเหตุการตาย ต้นทุน / กำไรจากการเลี้ยงหอย เป็นต้น หรือเด็กอาจจะไม่รู้เรื่องราวในชุมชนเลย จึงต้องการอยากรู้และต้องการทำโครงการ ● ปกติหอยแครงจะเลี้ยงง่ายมาก แต่ตอนที่เก็บจะมีปัญหา ปัจจุบันการเลี้ยงหอยแครง เป็นการเลี้ยงแบบก้นคอก ซึ่งอาจจะผิดกฎหมาย เพราะว่ามีคนเป็นเจ้าของ วิธีการเก็บโดยการคราดจะทำให้สัตว์ตัวเล็กตัวน้อยติดมาด้วย หากรักษาระบบนิเวศไม่ได้ทั้งหาดเลน ป่าชายเลน และนิเวศปากแม่น้ำหอยแครงก็จะลดลง ถ้าจะให้เด็กรู้จะต้องสอนวงจรชีวิตเรื่องหอยแครง ทั้งที่กิน แหล่งอาหาร การเพาะพันธุ์ เป็นต้น ส่วนผู้เลี้ยงหอยแครงจะมีความรู้เรื่องการเลี้ยงหอยแครงที่มีคุณภาพ จากการสังเกตพีชน้ำ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าจากการตรวจวัด
โครงการทางเลือกใหม่ ของการปลูกผักกินใบ	The Alternative	● หลอด LED มีผลต่อการสังเคราะห์แสงของพืชหรือไม่ การเพิ่มผลผลิตช่วยป้องกันแมลงและเชื้อราหรือไม่ จะประชาสัมพันธ์กับเกษตรกรอย่างไรเพราะว่ามีต้นทุนสูง จะสร้างความเข้าใจอย่างไรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติกับประชาชน ● ทีมห้องอยู่ในห้องปฏิบัติการมาตลอด การทำงานกับชุมชนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ในการทำงานร่วมกัน และควรมีการเก็บต้นทุนการผลิตเปรียบเทียบกับผลกระทบต่อสุขภาพทางอ้อมร่วมด้วย เพื่อดูว่ามีความคุ้มค่าอย่างไร ● ทางเลือกที่ง่ายและได้ผลดี โดยคิดถึงความคุ้มค่ามากกว่า แต่อาจจะได้วิธีการที่ง่ายกว่าหลอด LED ด้วย บางครั้งการที่ผักที่เจริญเติบโตเร็วกว่าปกติอาจจะมีรสชาติที่ไม่ดีได้ สำหรับคนนำกับต้นหอมก็ไม่มีราคาแพงมาก แต่หากผักมีราคาสูง กุยช่ายสีขาว หน่อไม้ฝรั่งสีขาว นับว่าเป็นโอกาสที่ดีที่เด็กจะได้เรียนรู้การทำการเกษตรทางเลือก เช่น ฮอโมนไข่ เป็นต้น ซึ่งสามารถจับต้องได้ในระดับชาวบ้าน แต่ในเมืองไทยไม่เคยนำมาทดลองว่าใช้ได้จริงหรือไม่ ดังนั้นควรทำควบคู่กันไปด้วย เพื่อ

		ศึกษาและนำมาเป็นทางเลือกเปรียบเทียบกัน เกษตรเคมี เกษตรอินทรีย์ และที่ใช้หลอด LED ตัวชาวบ้านจะได้รับรู้จากการทำการเกษตร โครงการนี้จะช่วยให้ชาวบ้านรับความรู้มาใช้เปลี่ยนเป็นการตั้งคำถาม ผึกคิด ใช้ ทดลอง หาเหตุผล จะทำให้เกษตรกรมีความเติบโตทางความคิดเพิ่มขึ้น ● หากมีการชวนคิดชวนคุยเพื่อหาทางเลือกหลายทาง เช่น การจัดเวทีสร้างความเข้าใจพูดคุยกับเกษตรกร เป็นต้น อาจจะมีเรื่องอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เป็นโครงการที่ดีแต่ขาดกระบวนการวางแผนร่วมกับชุมชน การดำเนินโครงการอาจจะค้นพบเรื่องใหม่เข้ามาระหว่างทางต้องวางแผนและทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
โครงการวิทยาศาสตร์การเกษตรเพื่อเกษตรกรปลูกพืชกินผล	ชิงค์ออกไซด์	● ทีมเด็กต้องไปชวนชาวบ้านพูดคุยเพื่อค้นหาชิงค์ออกไซด์แบบชาวบ้านได้ หรือการดูแลตนเองให้ลดจากสารเคมี เพื่อเป้าหมายสุดท้ายเหมือนกัน รู้จักการทดลอง คิดอย่างเป็นระบบ ● อยากให้มีแรงบันดาลใจผ่านกระบวนการสร้างจิตสำนึกร่วมในการทำงานเป็นทีมและเรื่องการทำงานที่ดีกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับชาวบ้าน และสามารถเข้าไปทำงานร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีจิตสำนึก ● หากมีความรู้เรื่องเกษตรเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จะช่วยสร้างความรู้เพิ่มขึ้นได้
โครงการเพิ่มมูลค่าของหมูที่เลี้ยงจากถ่านไบโอชาและน้ำส้มควันไม้	หมูฉีกๆ	● ถ่านไบโอชาต้องมีอุปกรณ์ในการเผายุ่งยากหรือไม่ หากไม่ยากจะทำได้ง่าย ● ควรเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองสูตรอาหารที่ผสมถ่านลงไปหรือไม่ และได้วัดกลิ่นชี้หมูหรือสิ่งปฏิกูลหรือไม่ หากสามารถลดกลิ่นได้จะช่วยได้หลายเรื่อง หรือนำมาใช้เป็นปุ๋ยคอกได้ ● หากเรามองตัวสินค้าเป็นตัวตั้งจะต้องเห็นความเด่นของผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน เช่น เนื้อ หนัง ไขมัน กลิ่น และตัวเมนูที่เหมาะสม เป็นต้น เชื่อมโยงสู่เรื่องราวการผลิตและราคาที่สูงกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ นอกจากนี้ต้องดูส่วนแบ่งการตลาดว่าหมูจากถ่านไบโอชาจะนำไปจำหน่ายยังตลาดใด เช่น ตลาดพรีเมียมที่มีความสามารถในการยอมจ่ายเพื่อการบริโภคที่ดี เป็นต้น รวมทั้งโปรโมชันในการเลี้ยงที่ชัดเจน และการบรรจุหีบห่อ
โครงการผู้สร้างประโยชน์จากเปลือกหอยแมลงภู่	หอยจำ	● ขึ้นชมในความคิดสร้างสรรค์ แต่จะเกินกำลังในวัยของเด็กอายุขนาดนี้หรือไม่ อย่างไร ● เราเคยสื่อสารเรื่องปัญหาเปลือกหอยหรือไม่ แล้วพื้นที่ไหนต้องการบ้าง จะเกิดอาชีพการขนเปลือกหอยขายในชุมชนได้ เป็นการสร้างมูลค่าได้

		มากกว่าการทำโหมบาย เด็กจะหัดแกะหอยกับพ่อแม่ แล้วเก็บข้อมูลคุณสมบัติของเปลือกหอยแมลงภู่ เพื่อสื่อสารว่าเปลือกหอยมี / ไม่มีประโยชน์อย่างไร • เปลือกหอยคือขยะ การนำไปเผา ซีเมนต์ ผสมน้ำตาลอ้อยในการสร้างสลับเจตีย์ สามารถนำไปทำปุ๋ยแม่สูตร N-P-K หรือทำปุ๋ยหมักชีวภาพได้ เพื่อเร่งการเติบโตของพืชประเภทหัวและราก ขึ้นอยู่กับการผสมของเราตามปุ๋ยสั่งตัดตามความต้องการของพืชแต่ละชนิด แต่จะใช้ในปริมาณที่ไม่มากนัก แต่มีปริมาณไคโตซานไม่มากนัก
โครงการสื่อสารสร้างสรรค์ การเรียนรู้สู่โรงเรียน บ้านโป่งเจ็ด	The mask citizen	• เป็นโครงการที่ดี เนื่องจากนักศึกษามีจิตสาธารณะในการสื่อสารให้กับเด็ก เนื่องจากมีชุมชนกะเหรี่ยงอยู่ ทำให้สื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยเข้าใจ และส่งผลกระทบเนอเนตต่ำลงในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 จังหวัดราชบุรี • สื่อในความหมายของโครงการคือการออกแบบสิ่งที่จะเรียนรู้ร่วมกันระหว่างน้อง ชุมชน และครูในโรงเรียน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจของสื่อให้ชัดเจนก่อนที่จะออกแบบสื่อ • หากเอาปัญหาเรื่องเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อาจจะ让孩子ออกแบบการเรียนรู้อย่างอิสระ โดยครูและทีมช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้ เน้นการตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ การอ่าน การบันทึก จะได้ฝึกทักษะสรุปวิเคราะห์ ครบถ้วน แต่ถ้าดูต้นแบบ ร.ร.บ้านตะโกละใสจะใช้เทคนิคนี้ แต่ถ้าเน้นชุมชนเป็นหลักทั้งสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนเป็นหลัก จะเน้นเรื่องเนื้อหาของชุมชน ต้องแบ่งเนื้อหาที่เด็กทำได้ ขึ้นอยู่กับกรอบคิดของเราที่กำหนดขึ้นมา ส่วนที่เหลือชุมชนจะต้องทำเอง ช่วยกระตุ้นผู้ใหญ่ให้อยากรู้อะไรของชุมชนร่วมด้วย ขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้ด้านใดเป็นหลัก • สื่อจะต้องสนุกสนาน ชวนให้น้องน่าสนใจ เพื่อให้เด็กไทยเรียนรู้เพิ่มขึ้น
โครงการการปลูก จิตสำนึกความ ปลอดภัยบนท้องถนน ให้กับเยาวชนและคน ในชุมชน ตำบลเขา ชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	Road Safety	• กลุ่มเป้าหมายคือใคร • โครงการนี้เห็นว่ามีเป้าหมายในการลดอุบัติเหตุในวิทยาลัย พื้นที่รอบๆ ถ้าเป็นนักศึกษาในการทำพื้นที่อื่น ก็จะไม่ค่อยเห็นด้วย ตั้งข้อสังเกตว่า เป็นโครงการที่นักศึกษาทำข้างนอกชุมชน เพราะโครงการแบบนี้ เป้าหมายให้เด็กในท้องถิ่นลุกขึ้นมารับผิดชอบโครงการที่อยู่ในพื้นที่บ้านตัวเอง ฉะนั้นโครงการในวิทยาลัยก็เหมือนบ้านของตัวเอง น่าสนใจ สำนึกความรับผิดชอบจะเกิดขึ้น สิ่งที่ได้ศึกษาเหตุผลของปัญหา การทำให้เด็กเรียนรู้ปัญหา วิถีชีวิต ต้องค้นหาสาเหตุก่อน เป็นเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ร่วม และการลงมือทำงานกับชุมชน ทำอย่างไร เด็กจะเป็นกระบวนการที่จะพาเรียนรู้ร่วมได้ถึงเหตุผลของปัญหา กระบวนการเรียนรู้ และแนวทางเรียนรู้ร่วมของเหตุผลของปัญหา เพื่อนำไปสู่การยอมรับกติกานั้น และสามารถปฏิบัติการได้จริง หากมีการ

		ทำและคิดร่วม ดังนั้นหัวใจสำคัญอยู่ข้อมูลที่เก็บรวบรวมและการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนรอบวิทยาลัย ● งบประมาณโครงการ ต้องฝึกให้เด็กได้มีการจัดการ การเงิน และทำบัญชี รายรับ รายจ่าย ฝึกเด็กจัดการการเงิน ช่วยส่งเสริมธรรมชาติ ภิบาล โปร่งใส (เรื่องค่าอาหาร) โดยเฉพาะที่ไปทำงานกับชุมชน ไม่น่าจะไปทำงานงบถึง 20,000 บาท ถ้าคิดออกแบบ จะทำอะไรให้เด็กทำงานร่วมกับวิทยาลัย และชุมชน ให้รู้สึกถึง สิ่งที่เด็กอยากทำ เป็นโจทย์ชุมชนและเรื่องของชุมชน และจะต้องฝึกให้เด็กเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สุดท้ายความสำเร็จ ถ้าชุมชนมาเอาจริงเอาจังกับเรื่องเหล่านี้ เรื่องอาหารจะเป็นเรื่องเล็ก มันเป็นความงดงามของชุมชน ทำอย่างไรจะสร้างความเป็นเจ้าภาพร่วมของโครงการ และเด็กจะทำงานร่วมกับชุมชน (ถ้าชุมชนขึ้นมาเป็นเจ้าภาพร่วม) ● การรายงานผลงานของเด็ก จะเขียนรายงานสรุปกิจกรรมบางอย่างทุกครั้งที่ทำกิจกรรม ก็จะสื่อสารทางนี้ด้วย ปีนี้จะมีการฝึกเอกสารการเงินให้เป็นระบบและเห็นคุณค่า ● ขอเพิ่มเรื่องความเคลื่อนไหวของน้อง เช่น เพจ FB หน้าเพจของ โคช ลงไปโพสต์ เช่น ถ้าไปเห็นเด็กในโครงการมีปัญหา แล้วโค้ชไปแก้ปัญหาอย่างไร หรือโค้ชเอง มันเหลือบ่ากว่าแรง อยากให้เอาประเด็นแบบนี้มาคุยกัน หรือให้เพื่อนๆ เราช่วยคิด ถ้ามีเพจของโค้ชประกบ พบแบบนี้พี่เลี้ยงมีปัญหาอย่างไร แล้วคนเป็นโค้ชเข้าไปช่วยได้ และเป็นเวทีพัฒนาโค้ช ถ้ามีแบบนี้จะดีมาก / วงโค้ชอาจจะเป็นวงปิด ไว้ปรึกษากัน ● ควรรวณเจ้าของผู้ประกอบการ (รถขนอ้อย) เข้ามามีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการกับชุมชนก็จะดีขึ้นด้วย
โครงการประวัติศาสตร์กับความสุขที่บ้านหนองโสน	ทีม happy smile	● เป้าหมายในชุมชน : คือ 1. กระบวนการขั้นตอนไหนที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ขึ้นมา 2. จะทำให้เห็นได้อย่างไร ว่าจะสามารถจัดได้จริง 3. โครงการนี้ลงพื้นที่บ้างแล้วจะเชิญ เป้าหมายนี้ได้กี่คน ที่จะเชิญมาคุย 4. ถ้าเราเห็นชาวบ้านเป็นก้อนเดียวกัน ก็จะไม่เห็นอะไรเลย ชาวบ้านของคุณ ถ้าจัดกลุ่มคนที่ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาแต่ละด้านก็จะมีเอกลักษณ์ของแต่ละคนได้ จะไปทำอะไรเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ และสัมพันธ์กันอย่างไร 5. โครงการนี้เราอยากเห็นเด็กในชุมชนลุกขึ้นมาเป็น active citizen 6. โครงการไม่มีจุดเชื่อมโยงกับชุมชน (ถ้าอยากเปลี่ยนความสัมพันธ์กับชุมชนต้องเข้าชุมชน ยิ่งเป็นคนนอกไปสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน มองว่าโครงการที่มีจินตนาการสูงส่ง แต่โอกาสสำเร็จน้อย

		มาก) 7. ยังไม่เข้าใจแนวคิดของชุมชนเข้มแข็ง แต่ถ้าโครงการนี้ปรับไปทำเรื่องของการทำความเข้าใจของมหาวิทยาลัยกับชุมชน เพราะมหาวิทยาลัยก็เป็นเอเลี่ยน ไปสร้างชุมชนใหม่และสิ่งแวดล้อมขึ้นมา ถ้านักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย เราไปดึงโจทย์เข้ามา ● การนำพาเอเลี่ยนใหม่มาเรียนรู้คนเก่า กับคนใหม่สร้างความเข้าใจกัน ทำกระบวนการเหล่านี้ เพื่อให้ คนในชุมชนและคนที่เข้ามาใหม่มาช่วยกัน ● เป็นนามธรรมเกินไป แต่ต้องการสาเหตุว่าทำไมถึงเปลี่ยนแปลง ควรเอาตรงนี้มาเชื่อมโยงต่อ ทำอย่างไรที่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ก็ยังคงอยู่ ● งานนี้มีการศึกษาสภาพปัญหาน้อยจนเกินไป เช่น เกิดความขัดแย้งระหว่างคนกลุ่มใหม่กับคนกลุ่มเก่า เราต้องไปหาสภาพปัญหาตั้งแต่คนกลุ่มใหม่เข้ามา การอยู่ร่วมกันของคนสองกลุ่ม และเรื่องพฤติกรรมของคนกลุ่มใหม่ดังที่ยกตัวอย่าง ทุกที่ที่เข้าไปอยู่ก็จะสร้างขึ้นมาใหม่ และถมที่ ปิดทางน้ำของสาธารณะ มหาวิทยาลัยใหม่ไปเกิด ชาวบ้านจะเดือดร้อน สิ่งที่เราจะทำ เราสนใจเรื่องประวัติศาสตร์ชุมชน จริงๆ น่าสนใจ และประวัติศาสตร์ชุมชนมีความหมายอย่างไร มีความหมายให้คนใหม่เข้ามา ท้องที่ ท้องถิ่นตัวเอง และชุมชนนี้มีประวัติศาสตร์สืบมาสาวมาได้อย่างไร ใครเป็นใครในชุมชน (โครงสร้างชุมชนเดิมเป็นอย่างไร น้ำเป็นอย่างไร ทรัพยากรเป็นอย่างไร ท้องที่เป็นอย่างไร แล้วมหาวิทยาลัย หอพักใหม่เกิดขึ้นมาทำลายอะไร เราจะจับมือล่วงหน้าไปทำลาย ทำให้เป็นชุมชนน่าอยู่ มันไม่ใช่โจทย์ การเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้และจินตนาการร่วมกัน ● ต้องปรับตัวอุปสงค์ใหม่ให้เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับคนที่อยู่รอบบริเวณชุมชน และใช้เครื่องมือ timeline เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้น และหากจะอยู่ร่วมกันได้ จะมีข้อตกลงที่เกิดการยอมรับร่วมกันได้ และจะมีทีมงานของทุกฝ่ายที่จะมาช่วยกันระดมความคิดเห็นและสื่อสารกันเป็นระยะ ● สุดท้ายไม่ได้ประวัติศาสตร์ชุมชน แต่โครงการนี้เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ และมีเรื่องราวที่จะนำไปสู่การสร้างมุมมองใหม่ เข้าอกเข้าใจมากขึ้น และสามารถคุยกันได้ ซึ่งโจทย์เหล่านี้ นักศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการ เป็นคนเก็บข้อมูล และนำข้อมูลมาเทกองร่วมกัน และสามารถดึงชุมชนกลุ่มต่างๆ มาเก็บข้อมูล เรียนรู้ข้อมูล และถ้ามีคนเข้ามาร่วมมากขึ้น ความสำเร็จของโครงการก็จะมีมาก การเอาข้อมูลมาเรียนรู้รวม ควรให้ชุมชนมาร่วม อาจารย์อาจจะช่วยเรื่องข้อมูลในชุมชนโดยรอบ จะทำอย่างไรให้เค้าลุกขึ้นมาเป็นเจ้าภาพได้ (เช่น วัด พระเจ้า
--	--	--

		มามีตัวกลาง ช่วยในการสื่อสารระหว่างพื้นที่)
โครงการไก่ปลอดยาปฏิชีวนะ	เสรีไก่ขาว	● กลุ่มเป้าหมายที่ร่วมโครงการ รวมเป็น 20 ครอบครัว / มีไก่ทดลองทั้งหมดกี่ตัว / หากเริ่มต้นทดลองด้วยกลุ่มเป้าหมายไม่กี่ครอบครัวแล้วจะไปพัฒนา แพ็คเกจ ต้นทุนจะสูง 1. ปริมาณผลิตภัณฑ์มีเท่าไร 2. ศึกษาต้นทุนที่ทำว่า เพียงพอต่อการผลิตเพื่อที่จะไปพัฒนาคัมค่าและสมเหตุผลหรือไม่ 3. ควรไปดูเรื่องการตลาดเรื่องการซื้อขาย 4. ตรวจสอบองค์ความรู้ ไปโอซากกับน้ำส้มควันไม้ ทำไม่ถึงทำให้ปลอดสาร และทดลองว่าเมื่อกินไปแล้ว ผลเป็นอย่างไร มีสารตกค้างหรือไม่ 5. เมื่อใช้ไปแล้ว ไก่เนื้อเหนียว หนังเหนียว มันเกิดจากทริทเมนต์ในการให้อาหารของเราหรือไม่ ข้อมูลเหล่านี้จะต้องสื่อสารกับผู้บริโภค 6. Product เนื้อไก่ มี positioning อย่างไร หาข้อมูลผู้บริโภคมีกลุ่ม แบบไหน ชื้อไก่ที่ไหน เพื่อให้เห็นช่องทางการซื้อขายไก่ในจังหวัดกาญจนบุรี และทำความเข้าใจให้ชัดเจน ต้องหาข้อมูล 7. ต้องแยกสินค้าหลายตัว ความต่าง / ไม่ต่าง อย่าเพิ่งร้อนวิชาไปแนะนำชาวบ้าน ต้องเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ เราจะต้องศึกษาให้ดีก่อนที่จะไปแนะนำชาวบ้าน ● ลองศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภค ก่อนจะไปพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ต้องมั่นใจในสินค้าก่อน การเน้นที่แพ็คเกจ เป็นปลายทาง เน้นไม่ถูกที่ และควรย้อนกลับไปคิดอะไรเป็นความต่าง คือไก่พันธุ์ที่เราใช้เป็นไก่อะไร ก่อนที่เราจะไประบบอุตสาหกรรมใหญ่โต ● ไม่แน่ใจในเรื่องของเป้าหมายว่าจะมุ่งเน้นคุณภาพของเนื้อไก่หรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ในระยะเวลา 5 เดือน เราคาดหวังมากไปหรือไม่
โครงการ English for child	Commu Cool Cool	● เป็นโครงการ active citizen อย่างไร ถ้าให้เด็กระดับประถมลงชุมชนเก็บข้อมูล เพื่อเอาข้อมูลไปทำสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยปรับให้เด็กมหาวิทยาลัยเป็นกระบวนกร แล้วให้เด็กประถมทำสื่อ ไม่ควรให้เด็กมหาวิทยาลัยลุกขึ้นมาทำสื่อ เด็กมหาวิทยาลัยทำเพื่อชุมชนได้ แต่ว่าก็ไม่ได้เรื่องสำนึกรักบ้านเกิด ● กลุ่มเป้าหมายอาจจะไม่ต้องทั้งหมดของชั้นประถม ควรเลือกเด็กประมาณระดับชั้นหนึ่ง เช่น ป. 4 - 5 ปี แต่ ป. 6 จะต้องเตรียมเรียนต่อ โครงการเหล่านี้ครูต้องเป็นเจ้าของภาพร่วมด้วย ● ถ้านักศึกษาสามารถร่วมกับครุคิดโจทย์ มาทำสื่อ มองภาพให้เป็นระบบทำอย่างไร ที่จะนำความสามารถหรือความเป็นเจ้าของเป็นตัวครูที่จะ

		เป็นเจ้าภาพในการทำโมเดลเหล่านี้
โครงการพาน้องเรียนรู้ วิธี จี ี เม ญ แ ล ะ วัฒนธรรมมอญ	ทีม tradition	● โจทย์ในการขยายโครงการคืออะไร ● 7 คน จะไปต่อ หรือ 7 คนจะไปโค้ช จริงๆ แล้วอาจจะไม่ต้องรอ 15 คน หากเด็ก 7 คนนี้ไปเรียนรู้แล้วเกิดความประทับใจกับชุมชน หากเป็นโครงการปี 2 ต้องเป็นโจทย์ท้าทายความสามารถเด็กว่าทำอะไร เช่น การเรียนรู้ในการทำงานปีแรก เรียนรู้แล้วเป็นรูปธรรมมากขึ้น ● การไปสืบสานแล้วได้สื่อที่จะไปสื่อสารกับคนนอกอย่างไร ● ยังไม่เห็นว่ามีปัญหานี้ ให้อะไรกับชุมชน ทุน และทุกข์ของพื้นที่ ● ยังไม่แน่ใจว่าชุมชนคิดอย่างไร โครงการนี้จะต้องกลับไปทำความเข้าใจชุมชน ต้องกลับไปศึกษาทุกข์ – ทุนของคนในชุมชน ● จีเมญเป็นเครื่องมือในการคุยกันอย่างไร แล้วมันจะมีรูปธรรมที่จับต้องได้หรือไม่ ถ้าเด็กไปทำงานชุมชน ไม่ได้ให้เด็กไปศึกษาวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม อาชีพชุมชน ไม่ว่าเรื่องอะไร เป็นเครื่องมือไปรู้จักทุกข์และทุนของชุมชน โครงการแบบนี้เด็กหรือพี่เลี้ยงต้องพาเด็กไปเรียนรู้ว่าเด็กได้เห็นอะไรในชุมชนของตัวเอง มีคุณค่าอะไร ควรจะดำรงอยู่ได้อย่างไร ภายใต้จีเมญ ทำให้ชุมชนเข้มแข็งหรือโอกาสในการพัฒนาชุมชน จีเมญไม่สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ของพี่เลี้ยงชุมชนหรือพี่เลี้ยงเยาวชน ต้องให้มาเรียนรู้ทุนชุมชนร่วมกัน ● พี่เลี้ยงโครงการเมื่อพาเด็กทำแผนที่ชุมชน ต้องวิเคราะห์ชุมชนให้ออก เมื่อวิเคราะห์ชุมชนแล้ว ไม่เชื่อมโยงกลับมาที่ความเข้าใจชุมชน ต้องเอาข้อมูลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ● ทำอย่างไร อย่าไปสร้างความแตกต่าง แต่เขามีจุดเด่นอะไร ของเราเด่นอย่างไร ● วัฒนธรรมมันตอบโจทย์อะไรกับชุมชน สร้างความสัมพันธ์ ความเป็นเอกลักษณ์ ทำให้ชุมชนมีความภูมิใจในวิถีของตัวเอง แล้วช่วยทำให้ชุมชนเดินต่อไปได้อย่างไร เพราะชุมชนนี้ไม่ได้เข้ายาก และมันมีภัยคุกคามในชุมชนเป็นอย่างไร หรือจะเป็นเรื่องท่องเที่ยว นั่นแหละคือวิถีวัฒนธรรมเป็นจุดเด่นของชุมชนอย่างไร ลองกลับไปคิดในมุมมองนี้
โครงการรักษาดันลาน บ้านเรา	คนรักษาดันลาน	● มีข้อมูลจำนวนของดันลาน ข้อมูลเชิงสถิติ ว่าเพิ่มขึ้นลดลงหรือไม่ ข้อดีคือเห็นคุณค่าที่ควรอนุรักษ์ อย่างน้อยต้องลงในรายละเอียดในบริเวณที่จะทำโครงการ เช่น 4,000 ตัน หรือ 500 ตัน ● ในเรื่องของเกาะดันลานเป็นสิ่งที่ประโยชน์ของชุมชน ลองทำ mapping ว่าดันลานมันอยู่ที่ไหน ดูให้ชัดเจน ตันแก้อยู่ที่ไหน และดันอื่นๆ มีขนาดและอายุจำนวนเท่าไร มีตันแก่ที่เปอร์เซ็นต์ เพื่อเห็นการกระจายตัวในพื้นที่ และกลุ่มอายุ เพราะเป็นไม้ในพื้นที่ ● ไม้ในพื้นที่มีความหมายอะไรกับชุมชน ชุมชนในอดีตใช้ประโยชน์จากตัน

		ลานอย่างไร มีภัยคุกคามอย่างไร และการที่นำเสนอในโรงเรียนเพียงพอหรือไม่ ● หากเยาวชนอายุน้อย จะมานำเสนอในงานประชุมผู้ปกครอง ให้ชุมชนได้รับรู้ เด็กเราได้สนใจและเรียนรู้อะไร เพื่อดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม / มาเปิดเวทีสาธารณะอย่างไร รวมทั้งชวนแรงงานจากภาคอีสานเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ● ต้องไปศึกษากลุ่มเป้าหมายว่ามีการกระจายตัวอย่างไร และดึงกลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไร ● ลองกลับไปดูกลุ่มเป้าหมายเด็กที่อยู่ภาคอีสาน เข้าร่วมด้วยหรือไม่ เพื่อไปสื่อสารต่อคนในครอบครัว และต้องทำให้ชุมชนรู้ว่าคุณค่าของต้นลานคืออะไร
โครงการส้มโอข้าวขาวใหญ่ใหญ่	O-green คนดีศรีส้มโอ	● ตั้งคำถามว่าจะทำให้พื้นที่นี้สามารถทำอาชีพเกษตรที่เลี้ยงตัวเองได้อย่างไร ● โครงการนี้มีคุณค่า 2 เรื่อง คือ มีโครงการไหนอยากแก้ปัญหาเรื่องสวนมะพร้าว และใช้พื้นที่ที่บ้านเป็นพื้นที่ทดลองทำ สมมติเป็นโครงการ 3 ปีแรกไปทำอะไร ซึ่งน้องอาจจะมือนาคในสวนของตัวเอง อีกมุมโครงการนี้มีที่น่าสนใจอยู่เรื่องเดียว คือ การศึกษาเรื่องของส้มโอ วิธีการปลูกในแต่ละพื้นที่ เอาข้อมูลมาแล้วไม่มีประโยชน์เท่าไร แต่ถ้าเราไปทำ mapping ส้มโอในพื้นที่สมุทรสงคราม และสวนที่ทำได้ดีในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งของดีในแต่ละบ้านมันอยู่ตรงไหน จึงจะดี เพราะเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในแต่ละชุมชน ● เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่หรือไม่ ปริมาณความเค็มเป็นอย่างไร วิธีดูแลสวนของแต่ละสวนมันแตกต่างกันอย่างไร เมื่อได้องค์ความรู้มาแล้ว สวนนี้ผลผลิตดี มันคืออะไร เพราะสภาพธรรมชาติและการดูแล ทำอย่างไรดินจะดีแบบนั้น หากดินเค็มเกินจะทำอย่างไรให้ดินเค็มน้อยลง ได้องค์ความรู้แล้วมาลองปฏิบัติ ก็จะได้ประโยชน์กับเด็ก หากสำเร็จเป็นอาชีพ 1 คน จะสามารถคิดอ่านทำอะไรได้ หากเด็กยอมจริงต้องลองให้โอกาสเด็ก 3 ปี ก็น่าลอง ในขณะที่เดียวกันถ้าข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์กับผู้บริโภค กระบวนการที่ทำให้เด็กเข้าใจว่า ส้มโอเหล่านี้จะช่วยระบบนิเวศนั้นได้อย่างไร ต้องทำอะไรให้สำเร็จ ● ปีที่แล้วทีมน้อง 5 คน ระบบนิเวศแบบนี้ มันจะได้ประโยชน์เอง และการเรียนรู้กับคนในชุมชน น้องจะไปเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ ● หากมีแผนที่ส้มโอดี ก็จะได้เห็นความหลากหลายของส้มโอ ไม่ได้เพื่อผู้บริโภคอย่างเดียว แต่เพื่อผู้อื่นอย่างไร ถ้าจะทดลองในบ้านของเค้าอาจจะทำให้เป็นโครงการที่ดีได้ ● เรื่องการปลูกส้มโอกับเรื่องระบบนิเวศในท้องถิ่นสมุทรสงคราม เด็กได้

		เข้าใจระบบนิเวศของเรา พื้นที่ที่ติดทะเลมันมีความหมายอย่างไร มีกระจายออกไปอย่างไร หล่อเลี้ยงความสมบูรณ์ของบ้านเราอย่างไร จังหวัด 3 น้ำ และนำไปสู่ความอุดมสมบูรณ์โดดเด่นของจังหวัดเราอย่างไร และมีคุณภาพได้อย่างไร แต่ละพื้นที่ที่มีความหลากหลาย จะเกิดความรักในพื้นที่เกษตร / วิถีสามโอ และได้พัฒนาตนเองอย่างไร ยืนหยัดและมีสัมมาชีพในบ้านของตนเอง ทำอย่างไรให้ได้เกิดความอยากทำ
โครงการบริหารจัดการน้ำ เพื่อเชื่อมโยงกับโครงการบริหารจัดการขยะ	Oneness	● ปัญหาของน้ำมีต้นเหตุมาจากอะไร รวมถึงขยะ และทำไมถึงจัดการไม่ได้ ● (สิ่งที่จัดการไม่ได้ คือไม่มีรถขยะมารับ ชาวบ้านจึงต้องเอาไปเผา) ส่วนรอบอ่างเก็บน้ำ จะพบขยะบริเวณถนน ● เป้าหมายจะทำน้ำหรือขยะ และออกแบบโครงการอย่างไร ● โครงการควรจะเลือกทำในเรื่องที่เป็นปัญหาที่มีผลกระทบกับชุมชนในช่วงเวลาปัจจุบันและไม่ใช่งานประจำที่ทำอย่างต่อเนื่องจากโครงการปี 1 ซึ่งน่าจะงานปกติของกลุ่มเด็กและเยาวชนแล้ว ● ควรมีการปรับตัวอุปสรรคให้สอดคล้องกับเป้าหมายโครงการ
โครงการรวมพลังอนุรักษ์ป่าสนสองใบ	We are one	● ทำไมเป็นโครงการชุมชน โครงการนี้เข้ากรอบได้อย่างไร 1. เราจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมชาวบ้านในเรื่องอะไร 2. แล้วทุกวันนี้ชุมชนใช้ชีวิตอย่างไร 3. การปลูก ไม่ดูแล ต้นจะเป็นอย่างไร 4. ข้อมูลชุมชน ก่อนที่จะทำเราควรพาเด็กไปเรียนรู้ชุมชน และได้ข้อมูลอะไรมา 5. การทำงานจะต้องเชื่อมโยงจากโรงเรียน มหาวิทยาลัย ชุมชน และมีความหมายอะไรกับชุมชน สถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร กระทั่งกับชุมชนโดยอ้อมหรือไม่ ถ้าเป็นอย่างนั้น เราจะมียุทธศาสตร์ช่วยแก้ไขได้อย่างไร ซึ่งก็คือเครื่องมือของพี่เลี้ยงทุกคน 6. ชาวบ้านกับชุมชน มีบทบาทเข้าไปฟื้นฟูป่าสนอย่างไร จึงต้องเอามาเป็นเครื่องมือพาเด็กเรียนรู้ 7. ป่าสนสองใบมีผลกระทบอะไรกับชุมชน ถ้าไม่มีความหมายปล่อยให้สูญสลายไป หรือชุมชนควรรักษาไว้เพราะว่าเกี่ยวกับการดำรงอยู่กับชุมชนอย่างไร เกิดภัยคุกคามอะไรที่จะทำให้อยู่ไม่ได้ และกระทบกับชุมชนอย่างไร ● แล้วเมื่อเห็นแบบนี้เราจะช่วยกันแก้ปัญหาได้อย่างไร

เมื่อพิจารณาเสร็จสิ้นทั้ง 2 ห้องย่อย คณะกรรมการได้มารวมกันในห้องใหญ่ นายชินนุวัฒน์ มณีศรีขำ สรุปว่าจากการให้ข้อเสนอแนะของทั้ง 2 ห้องย่อย ทำให้เห็นว่า ระบบนิเวศเป็นเรื่องสำคัญ มีช่องว่างของวัย และได้เชิญทีมพี่เลี้ยง

โครงการมาทบทวนการทำความเข้าใจร่วมกัน เนื่องจากโครงการทุกโครงการมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็ก เยาวชนและคนในชุมชน เช่น หอยแครง ป่าสนสองใบ ต้นลาน เป็นต้น แต่ทีมโค้ชยังไม่เนียนกับเรื่องการเรียนรู้ของเราโดยตรง และเป็นประโยชน์กับการทำงานของทีมงานอย่างไร และได้ข้อค้นพบแนวทางการทำงานร่วมกันดังนี้

1. กลไกที่ 1 เรากับพี่เลี้ยงชุมชนจะร่วมมือกันอย่างไร แต่เราจะต้องมีชุดคำถามบางอย่างที่ทำงานไปด้วยกัน โดยมีหลักคิดในการทำงานที่ชัดเจน
2. กลไกโครงการ จะดึงพี่ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันได้อย่างไร อาจจะมีการชวนพี่ๆ ลงพื้นที่เพื่อช่วยทีมงานในการลงโค้ชในพื้นที่ รวมทั้งการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุอีก 150 คน ในการทำงานเรื่องการพัฒนาผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน เพื่ออุดช่องว่างในการทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชน เช่น บทเรียนของตนเองเรื่องระบบนิเวศที่ได้มาจากการเรียนรู้ร่วมกับพี่ๆ สมัยที่กลับมาทำงานช่วงแรก

นางปิยาภรณ์ มัณฑะจิตร สรุปว่า สิ่งที่พูด คือ ทุนชุมชน การจะทำงานชุมชนต้องเข้าใจระบบชุมชน มีระบบนิเวศ วัฒนธรรม ระบบการปกครองในชุมชน โครงสร้างการปกครองหากเราไม่เข้าใจจะร้อยไม่ได้ และกฎหมาย คมนาคม ระบบตลาดและการบริโภคในชุมชน ระบบการสื่อสาร และการผลิตในชุมชน ทั้งระบบเครือข่าย ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ระบบกฎหมายเป็นตัวกำกับพฤติกรรมของคนในชุมชน บางครั้งเราไปต่อไม่ได้เพราะเราไม่เข้าใจโครงสร้างการปกครอง เมื่อเข้าไปที่หนึ่งเขาไม่เข้าใจเราก็ไปต่อไม่ได้ หากไม่เข้าใจระบบนิเวศก็จะทำงานไม่ได้ ระบบนิเวศกับวัฒนธรรมจะช่วยให้อย่างอื่นตามมาได้ ทั้งการปกครอง การสื่อสาร การผลิตในชุมชน หากเราไม่เข้าใจก็จะมองไม่ออก หากเรามองออกจะเข้าใจว่าเราจะต้องจัดตรงไหน เพื่อให้เกิดการโยงใยกัน เช่น ปัญหาน้ำที่ต้องไปแก้กับปัญหาขยะ ก่อนที่จะขึ้นมาเป็นโค้ชจะต้องผ่านประสบการณ์ชีวิต และทุกคนสามารถเรียนรู้กันได้ การเรียนรู้บทบาทโค้ชกับชีวิตจริงให้น้องลงไปสัมผัสประสบการณ์เอง ถ้าเขาไม่ได้ทำ จะลงมือทำเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่ได้

สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

- ภูมิใจที่เห็นโครงการที่มีจิตอาสาในการทำงานเพื่อสังคม จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดเล็กแต่มีความผูกพันเป็นพี่น้องมากกว่าที่อื่น ทำให้การสื่อสารร่วมกันได้ง่าย โครงการนี้ช่วยสร้างจิตสำนึกในการทำงานในพื้นที่ได้ หากเราปลูกจิตสำนึกได้ โครงการอื่นๆ ก็จะไม่ยาก หากเด็กมีญาติพี่น้องและถ่ายทอดไปยังญาติพี่น้อง อาจจะมีโครงการไม่มาก แต่พี่เลี้ยงมีความกระตือรือร้นอย่างมาก และสามารถลงพื้นที่ได้เพราะอยากเห็นลูกหลานอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (อาจารย์อำพร ทองนุช)
- ขอบคุณที่เชิญเข้าร่วมรับฟังและให้ข้อเสนอแนะ ดีใจตั้งแต่การเข้าร่วมงานนมทกรรมการเรียนรู้ฯ เราควรปลูกฝังเชิงวิทยาศาสตร์ และหาความรู้จากครอบครัวตนเอง เริ่มจากการดูครอบครัว ชุมชน และเติบโตขึ้นมาเป็นอย่างไร จิตอาสาเริ่มจากจุดเล็กๆ การเขียนก็เขียนไม่ได้ บางคนก็ตัดแปะ เรียงความหรือย่อความไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถสื่อสารในสังคมได้ หลายโครงการเราไม่เข้าใจ เช่น ถ่านไบโอชา ซิงค์ออกไซด์ เป็นต้น แต่ชีวิต คือ การเรียนรู้ตลอดเวลา สามารถสร้างการเรียนรู้ในภาคตะวันตกได้ทั้งหมด และใช้กองทุนสวัสดิการจังหวัดมาขับเคลื่อนงานได้ (นางปิ่นนิตดา วงศ์ภูมิ)

- จิตอาสาและจิตสำนึกไม่ดีเท่ากับการลงมือทำ เช่น การเก็บเศษกระดาษสักหนึ่งชิ้น เมื่อทำแล้วมาฟังคนอื่นที่เขาคูตกัน เรียนรู้จากการทำ จะทำให้เราเข้าไปสู่ตนเองได้ ว่าอะไรที่ทำแล้ว และอะไรที่ยังไม่ได้ทำ เช่น การลงพื้นที่ การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น หากยังไม่ได้ลงมือทำเองก็จะได้ไม่เข้าใจ แม้ว่าจะถูกจะผิดก็ตาม หากฉลาดพอก็จะสังเคราะห์และแยกแยะออกได้ การเรียนรู้จากการลงมือทำ เปลี่ยนจากการอยู่บ้านมาทำงานอย่างนี้ ช่วยดึงคนมาอยู่ในแวดวงอย่างนี้ ไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ได้ลงมือทำแล้ว ทุกคนใช้หมด ขึ้นอยู่กับว่าเราจะเข้าใจตนเองแค่ไหน อย่างไร (นางทองคำ เจือไทย)
- เมื่อเข้าได้ฟังโครงการอย่างนี้ในนิสิตปริญญาโท ช่วงบ่ายมาฟังพี่เลี้ยงเด็กนำเสนอ หากแต่ละโรงเรียนมานำเสนอแบบนี้ เรียกว่า เป็นการสร้างการเรียนรู้อย่างชัดเจน คุณค่าที่สร้างการเรียนรู้อย่างชัดเจน อยากผลักดันสู่ระดับนโยบาย ที่สอนจากการลงมือปฏิบัติและลงพื้นที่ชุมชน ทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างแท้จริง แม้ว่าจะมีจุดอ่อนก็จะทำให้เกิดบทเรียนที่ดี ควรจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำเข้าสู่ระบบโรงเรียน (ดร. อุษา เทียนทอง)
- ได้อะไรมาก ทำให้เข้าใจว่า กล้าใหม่ไฟรู้ ตอนนี้ผมไม่หวังอะไรจากผู้สูงอายุ มีส่วนน้อยที่สำนึกถึงคุณค่าว่า จะทำอะไรเพื่อสังคม เด็กจะเป็นคนที่จุดประกาย และนำเสนอโครงการต่างๆ ความคิดต่างๆ ของน้องจริง ๆ ความคิดเกินผู้ใหญ่ เริ่มหวนแหวน มองชุมชน ชุมชนมีระบบนิเวศและวัฒนธรรม ตอนนี้เครียดจากเวทีปรองดอง วนอยู่ในนั้น ย้ำว่า ไม่เคยพูดเรื่องเลื่อนลอยมาร้อยเรียง ย้ำว่า เชื่องานวิจัยมากกว่างานโมเดลต่างๆ เลิกเชื่อปราชญ์ชาวบ้านหลายคน เพราะว่าคิดแล้วไม่ยอมเปลี่ยนทั้งที่มีเหตุผลประกอบ (นท.ทวี เชื้อชูชาติ)
- ดีใจที่ได้โอกาสในการสร้างคนที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่เรานับวันจะถอยไป น้องได้ฝึกคนให้ตัวของเราเก่งขึ้น บางคนอาจจะรับไม่ไหวต่อไป แต่น้องจะมีประสบการณ์ติดตัวต่อไป แม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กๆ ในอีก 5 เดือนข้างหน้า หากสร้างความภาคภูมิใจจะนำไปปรับใช้ได้ คนที่เก่งขึ้น และก้าวไปส่งไม้ต่อ จะสร้างผลได้มากมาย (นางชมพูนุช แยมสรวล)
- อัจฉาเด็กรุ่นนี้ เพราะว่ามีโอกาสการทำงานแบบนี้ โครงการนี้จะเป็นฮอว์โมนที่ดี ช่วยฝึกเรื่องการคิดวิเคราะห์ และใช้เลนส์เด็กมาประเมินว่าเด็กพอทำได้ หยิบจับเรื่องใกล้ตัวมาทำได้ ช่วยให้เด็กเรียนรู้และเติบโตได้ดี (นายวิรัช เอี่ยมปลัด)

ช่วงทำนางปิยาภรณ์ มั่นพะจิตร กล่าวว่า ขอตั้งข้อสังเกต เรื่องความไม่แม่นยำกับโครงการ active citizen เด็กในพื้นที่ท้องถิ่น / ชุมชนของเขามีทุกซ์และทุนอย่างไร และลูกขึ้นมาดับทุกซ์ ผ่านการใช้ทุนที่เป็นประโยชน์ระหว่างทางจะรักบ้านเกิด จากการรู้จักบ้านตนเองและรักบ้านเกิด หากนำเด็กพื้นที่อื่นมาทำโครงการจะทำให้เกิดสำนึกพลเมืองยากขอให้ทีมไป

- 1) รวบรวมพื้นที่ที่ทำบ้านตนเองและบ้านคนอื่น และลองสังเกตพฤติกรรมว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
- 2) การพัฒนาเยาวชนต้องมีโค้ชที่อยู่ในโรงเรียน คือ ครู และพี่เลี้ยงในชุมชน ชุดความรู้ต้องรู้เรื่องการพัฒนาเยาวชน การเรียนรู้ในวัยรุ่น และรู้บ้านตนเอง เพื่อให้เด็กเข้าใจชุมชนของตนเอง

ขอแจ้งว่าเป็นโครงการปีที่ 3 แล้ว มีทั้งงานวิจัยในโครงการของเราต้นกับปลาย พฤติกรรมเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งทางบ้าน สังคม และชุมชน คำถาม คือ เราคาดหวังหรือไม่ว่าเด็กเปลี่ยนแปลง ปีนี้จะมีการศึกษาพฤติกรรมของสมองว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

- 1) การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสมอง executive function ถึงการเติบโตและพัฒนาขึ้น มีทีมนักวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) งานวิจัยบทบาทของโค้ชจากการลงมือทำกับชุมชนแบบนี้ จะพัฒนาต่อเพื่อนำเข้าเป็นหลักสูตรได้อย่างไร โดยให้คณะกรรมการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ มาทำการศึกษาเรื่องนี้ และจะนำไปใช้ในโรงเรียนสาธิตและปริญญาดรี เพื่อให้เกิดการนำไปใช้อย่างถูกทาง

แนวทางของเรานำจะนำไปใช้ในการขยายผล เมื่อได้ข้อสรุปจะนำมาแจ้งให้ทราบเป็นระยะๆ มีคนเห็นจะนำแนวคิดของเราไปขยายผล ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 20 ปี มียุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็งกับยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คนที่ไม่สนใจชุมชนเป็น active citizen โครงการของเราดำเนินงานมาแล้ว 8 ปี จะเปลี่ยนจากชุมชนพึ่งพามายืนด้วยขาของตนเองได้ ชุมชนที่ยืนได้ด้วยตนเองมีอยู่ที่จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดนี้อาจจะเป็นโมเดลหลังจากแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสร็จสิ้น มีการถ่ายรูปรูปเป็นทีระลึกร่วมกัน

ปิดการประชุมเวลา 17.40 น.

นางสาวพวงทอง เม้งเกร็ด

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

